

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Коцюба Богдан Ігорович, 1998 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році Львівський національний аграрний університет за спеціальністю «Агрономія» аспірант Львівського національного університету природокористування Міністерства освіти і науки України, м. Дубляни, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Агрономія».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького Міністерства освіти і науки України, м. Дубляни від 02.05.2025 р. № 20-2, у складі:

Голови разової
спеціалізованої
вченої ради

Володимира Лихочвора, доктора сільськогосподарських наук, професора, члена-кореспондента НААН, професора кафедри технологій у рослинництві Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького;

Рецензентів:

Марії Тирус, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, в. о. завідувача кафедри технологій у рослинництві Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького;
Галини Косилович, кандидата біологічних наук, доцента, доцента кафедри генетики селекції та захисту рослин Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького;

Офіційних опонентів:

Григорія Господаренка, доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри агрохімії і ґрунтознавства Уманського національного університету;
Наталії Рудавської, кандидата сільськогосподарських наук, старшого дослідника, завідувача відділом технологій у рослинництві Інституту сільського господарства Карпатського регіону

НААН України,

на засіданні «25» червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 – Аграрні науки та продовольство Богдану Коцюбі на підставі публічного захисту дисертації «Оптимізація системи азотного удобрення сої з використанням інгібітора нітрифікації та інокуляції насіння в умовах Малого Полісся» за спеціальністю (спеціальностями) 201 Агрономія.

Дисертацію виконано у Львівському національному університеті природокористування Міністерства освіти і науки України, м. Дубляни.

Наукові керівники – Петро Гнатів, доктор біологічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу землеробства та відтворення родючості ґрунтів Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України та Оксана Гаськевич – кандидат географічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри агрохімії та ґрунтознавства Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, в якому логічно та послідовно викладено обґрунтовані результати досліджень, проведених здобувачем. Робота присвячена вивченню способів оптимізації живлення сої, зокрема, впливу різних форм і норм азотних добрив, інгібітора нітрифікації, препаратів для інокуляції насіння на продуктивність культури в умовах Малого Полісся. Здобувачем обґрунтовано багатоваріантну систему удобрення сої, яка полягає у поєднанні оптимальних норм азотних добрив з інгібітором нітрифікації N-LockTM та інокуляцією насіння азотфіксувальним препаратом ХайКот Супер Соя. Встановлено позитивний вплив інгібітора нітрифікації на процеси бульбочкоутворення сої та на зниження вмісту нітратів у ґрунті. З'ясовано закономірності формування якості насіння під впливом технологічних заходів, які сприяють встановленню оптимального співвідношення протеїнів, жирів і клітковини. Удосконалено методику оцінювання ризиків для довкілля від втрат нітратної та закисної форми азоту за внесення азотних добрив і апробовані способи їх попередження. Отримала подальший розвиток технологія економічно ефективного вирощування сої в умовах Малого Полісся заходу України. Сформульовані рекомендації впроваджено в виробництво у господарстві регіону. Отримані результати є вагомим внеском у галузь знань «Аграрні науки та продовольство». Дисертаційна робота виконана державною мовою з дотриманням вимог щодо оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами).

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них: п'ять – у наукових фахових виданнях України, одна – у міжнародних виданнях, що включені до наукометричних баз (Scopus, Web of Science), чотири публікації у матеріалах науково-практичних конференцій:

1. Коцюба Б. І. Вплив азотних добрив, нітрапірину та інокулянтів на зернову продуктивність сої у Малому Поліссі. Збірник наукових праць Уманського НУС. Вип. 105, Част. 1, 2024. С. 324–337. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-105-1-324-337.

2. Коцюба Б. І. Урожайність сої за різних систем азотного удобрення, застосування нітрапірину та інокулянтів насіння. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. Серія: Сільськогосподарські науки, 2024, т. 26, № 101. С. 194-204.

3. Коцюба Б. І. Чинники й закономірності формування зернової продуктивності сої на дерновому глейовому ґрунті Малого Полісся. Агронаука і практика. Вип. 3, Ч. 4, 2024. С. 17–31.

4. Гнатів П. С., Литвин О. Ф., Іванюк В. Я., Лагуш Н. І., Шестак В. Г., Коцюба Б. І. Створення й апробація програмного забезпечення статистичного моделювання вірогідності результатів агрономічних експериментів. Вісник ЛНУП. Агрономія, 2022, 26: 157–162. Doi.org/10.31734/agronomy2022.26.157.

5. Гнатів П. С., Іванюк В. Я., Полюхович М. М., Шестак В. Г., Оліфір Ю. М., Коцюба Б. І., Баранський Д. В. Оптимізація азотного удобрення темно-сірого опідзоленого ґрунту Західного Лісостепу за використання інгібітора нітрифікації. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. Серія: Сільськогосподарські науки, 2023, т. 25, № 98. С.132–141.

6. Shestak V., Hnativ P., Ivaniuk V., Olifir Y., Szulc W., Rutkowska B., Szychaj-Fabisiak E., Vega N., Parkhuc B., Kachmar O., Kocyuba B., Bahaj T. Dynamics of the forms of nutrient nitrogen in Greyic Luvic Phaeozem when regulating their resources with fertilizers and nitrapyrin applied to winter barley. Journal of Elementology. 2023. № 28(1). P. 41–58.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

1. Володимир Лихочвор, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН, професор кафедри технологій у рослинництві Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Оцінка позитивна, без зауважень.

2. Григорій Господаренко, доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри агрохімії і ґрунтознавства Уманського національного університету. Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. Показники погоди під час проведення досліджень потрібно було б порівнювати з даними за попередній кліматичний період, тобто за 1991–2020 рр. Крім того, під час опрацювання даних проведення досліджень здобувач не звернув уваги який із погодних чинників найбільше впливає на ефективність добрив.

2. Здобувач в огляді літератури не звернув уваги, як впливає інгібітор нітрифікації на рослини сої, адже вони, як і азотфіксувальні бактерії є живими організмами.

3. У наступних публікаціях автору потрібно детальніше показати частку впливу форм, доз добрив і бактеріальних препаратів у формуванні врожаю та якості насіння сої.

4. В описі рис. 3.8 вказано, що добрива діють на реакцію ґрунтового розчину, але не показано меж цих змін з урахуванням показника точності досліду.

5. Здобувач за результатами проведених досліджень, як з агрономічного, так і з економічного поглядів, недостатньо обґрунтував доцільність застосування препарату фосфатмобілізувальних бактерій на тлі інокуляції азотфіксувальними бактеріями.

6. У дисертаційній роботі трапляються невдалі вирази і терміни: зерно, азотфіксуючі, побічна вегетативна маса, сечовина, обмінний калій, висота нижнього боба, оцінка посівів тощо.

3. Наталія Рудавська, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник, завідувачка відділом технологій у рослинництві Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України. Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. Діаграми, що відображають зміни показників у розділі 3 доцільно доповнити планками похибок, які би дозволили візуалізувати достовірність відмінностей між величинами.

2. Дуже детально проаналізована ретроспектива кліматичних змін, проте автор зібрав замало даних для з'ясування мінливості фотооптичних властивостей асиміляційного апарату сої за різних гідротермічних умов вегетації. Немає відповіді на питання, чи надійність Yara N-Tester™ однакова за різних умов вегетації сої.

3. У висновках до розділу немає позиції автора, що економічної та агрономічної доцільності застосування азотного інокулянта і кількості азотних добрив у разі вирощування сої після сої.

4. У тексті розділів немає достатнього пояснення, чому стабілізатор азоту N- Lok Макс, по-різному діє за внесення амонійної селітри та сульфату амонію на утворення нітратів, на формування бульбочок сої та на врожайність сої.

5. У дисертації немає висновку, чи може фосформобілізаційний інокулянт Райс Пі (Агрітема) бути заміною фосфорним мінеральним добривам для сої?

6. У наведених в додатку Додаток В «Рисунки і таблиці до розділу 4» за 2022 рік (рис. В 6) є великі прогалини у подобових спостереженнях, чим це можна пояснити?

7. Крім цього, у тексті є невдалі словосполучення, помилки та стилістичні неточності. Зокрема, місцями урожай слід замінити на термін урожайність і т.д., весною – навесні і т.д.

4. Марія Тирусь, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, в.о. завідувача кафедри технологій у рослинництві Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. Подавши у методиці певну назву різновиду ґрунту на дослідній ділянці не слід повторювати її у подальшому викладі. Достатньо давати назву типу ґрунту.

2. Слід пояснити, чому для аналізу погоди були взяті дані Львівської метеостанції, а не метеостанції Кам'янка-Бузька?

3. У висновках до розділу 2 доцільним був би абзац з обґрунтування новизни досліджуваних препаратів: інгібітора та інокулянтів.

4. У розділі 3 важливо було би проаналізувати фонову сезонну наявність нітратів у стічних водах дренажних каналів поряд з полем дослідження.

5. У розділі 4 подано середній бал оцінки посів сої по фазах. Який сенс такої оцінки?

6. У розділі 5, окрім таблиць врожайності по роках, слід подати загальну таблицю врожайності, а рисунок перенести у додатки.

7. У написанні тексту слід уніфікувати подання температури у °C та відсотків % – разом із цифрами, або з інтервалом.

5. Галина Косилович, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри генетики селекції та захисту рослин Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. Згідно загальноприйнятих правил написання латинських назв мікроорганізмів, у тексті роботи повну назву виду слід вказувати під час першого згадування, а під час наступних – родову назву скорочувати до першої літери.

2. При обговоренні результатів власних експериментів (розділ 3 і розділ 4) доцільно зазначати, як вони узгоджуються з даними інших дослідників.

3. Під час аналізу літературних джерел необхідно робити узагальнення досліджень, що стосуються однакового спрямування, а тому не має необхідності переказувати текст кожної наукової статті окремо.

4. Потребує уточнення вживання в тексті роботи термінів «бактерійні» чи «бактеріальні» препарати, кореневі «бульби» чи «бульбочки».

5. У розділі 3 дисертаційної роботи, а також у підрозділах 4.4, 4.5, 4.6 автор наводить дані досліджень тільки за 2023 р.

6. Пункт 2 і 3 практичних рекомендацій виробництву викласти лаконічніше.

6. Петро Гнатів, доктор біологічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу землеробства та відтворення родючості ґрунтів Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН України. Оцінка позитивна, без зауважень.

7. Оксана Гаськевич, кандидат географічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри агрохімії та ґрунтознавства Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Богдану Коцюбі ступінь доктора філософії з галузі знань «Аграрні науки і продовольство» за спеціальністю 201 Агрономія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

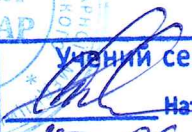
Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Володимир ЛИХОЧВОР

**ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ**

Учений секретар
Наталія СТОЙКО
дс. 06 2025 р.